

[Ove Hansen.]

Det beløb, en kommune udskriver i skat, vil naturligvis indgå i kommunens kasse uanset skatteydernes indtægter. Om de er store eller små, beskatningsprocenten er regulatoren for, at kommunerne får det beløb ind, som de har brug for, og som man har pålignet skatteyderne. Skulle det være en fordel, at flere lærere var blandt skatteyderne, er det de øvrige skatteydere, der opnår fordel, nemlig ved fordeling af skattebyrden, og ikke kommunen.

Når folketinget i sin tid besluttede, at staten skal afholde 85 pct. af udgifterne til lærerlønninger, skyldes det ingen tilfældighed eller særlig velvilje over for kommunerne. Det skyldes simpelt hen den pligt, staten pålagde kommunerne. Vi har som bekendt undervisningspligt i Danmark, ikke skolepligt, og da staten har pålagt kommunerne at sørge for, at alle børn i den undervisningspligtige alder modtager undervisning, er det vel rimeligt, at staten afholder en væsentlig del af udgifterne ved undervisningen. Det er også næsten det eneste område, hvorpå staten bidrager til skolevæsenet. Til skolebygninger, til driften af skolerne, er det meget beskedne tilskud, der er tale om. Endelig kan spørgsmålet rejses, om det ikke mere er en statsopgave end en kommunal opgave at sørge for ungdommens uddannelse.

Mit parti har også haft under overvejelse at ændre ved refusionsreglerne for lærerlønningerne, men det skal ikke forstås således, at man blot skal skære refusionerne ned og samtidig på andre områder helt ophøre med tilskud. Det sidste gælder lægeundersøgelser og skolebespisning for blot at nævne et par områder. I fald en virkelig ændring ønskes foretaget, må det efter socialministeriets opfattelse ske på en helt anden måde. Vi kan gå med til en vis reduktion af tilskud til lærerlønninger, men det må være under forudsætning af, at staten på andre områder yder tilskud til skolevæsenet, f. eks. i forhold til, hvor meget et skolesøgende barn koster en kommune årligt. Det ville være en mere retfærdig fremgangsmåde over for kommunerne. Det ville betyde, at kommuner, der sørger for et godt skolevæsen, som havde et fremsynet skolevæsen, blev påskønnet af staten. Som

det nu foreslås, gælder det næsten om at have, ja, jeg fristes næsten til at sige et så primitivt skolevæsen som muligt, blot statens minimale krav opfyldes. Det kan efter min opfattelse ikke være folketingets opgave at byde kommunerne sådanne vilkår.

Jeg nærer derfor store betænkeligheder ved undervisningsministerens forslag. Jeg er bange for, at det vil gå ud over undervisningen. Når man formindsker tilskuddene med næsten $\frac{1}{3}$, må kommunerne nødvendigvis rette sig derefter, det vil sige begrænse udgifterne til skolevæsenet mest muligt, dersom de kommunale skatter ikke skal blive alt for høje. Inden for de tilladte rammer er der mulighed for at begrænse udgifterne; klassekvotienten kan antagelig i en del kommuner øges uden at komme i konflikt med folkeskolelovens krav. I større kommuner med flere hundrede klasser vil en forøgelse af klassekvotienten medføre en nedgang i antallet af lærere. Som mangearig formand for en skolekommission har jeg erfaret, at lave klassekvotienter giver mulighed for en grundig undervisning og forebygger disciplinære vanskeligheder. Oprettelse af hjælpeklasser, den særlige undervisning af og omsorg for visse børn, der har særligt behov for hjælp, vil blive generet af nedskæringen. Jeg tror også, indkøb af undervisningsmidler vil blive generet deraf. Kommunerne vil — og det skal de ikke have bebrejdelse for — stræbe efter at begrænse udgifterne til skolevæsenet, når folketinget næsten tvinger dem dertil.

Jeg har gennem dagspressen erfaret, at også Danmarks Lærerforening nærer store betænkeligheder ved denne betydelige nedskæring af refusionen. Jeg deler disse betænkeligheder. Dertil kan naturligvis bemærkes, at lærernes lønvilkår ikke på nogen måde ændres, men når organisationen gør indsigelser, skyldes det, at den nærer samme betænkeligheder, som mit parti gør, nemlig for, at undervisningen i folkeskolen vil lide derunder. Jeg ved ikke, om undervisningsministeren har forhandlet eller i hvert fald ført samtaler med Danmarks Lærerforening, inden lovforslagene blev fremsat her i folketinget. I fald ministeren har talt med organisationen forinden, ville jeg sætte pris på,